

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALECTEN

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

Vragenlijst 159

DECEMBER 2005

INNERLIJK 9

Dialect van :(stad, dorp, gehucht, wijk),

.....(gemeente).....(prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Geboortejaar :

Waar opgegroeid :

(vroeger) beroep :

In welke gemeente werd beroep uitgeoefend :

Dialect van moeder :

Dialect van vader :

Dialect van echtgeno(o)t(e) :

Ik ben naar school geweest tot jaar

Datum van invullen van vragenlijst :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

OPGETEKEND DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Geboortejaar :

Dialect :

(vroeger) beroep :

Ik ben naar school geweest tot jaar.

Hoogste diploma :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialectwoordenboek. Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialectuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialect van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

1. Welk woord gebruikt u in uw dialect om aan te duiden dat iets fout is? (<i>verkeerd, mis, ...</i>)	
2. Hoe zegt u dat iemand zotte kuren krijgt? (<i>een schie krijgen, het zot in krijgen, ...</i>)	
3. Hoe zegt u: gevaarlijke of roekeloze dingen doen om op te vallen ? (<i>je kuren togen / tonen, ...</i>)	
4. Hoe zegt u ‘een dwaze, onbezonnen daad’? (<i>een foelie, folie, ...</i>)	
5. Hoe zegt u ‘een onbezonnen daad verrichten’ (<i>een foelie utgestoken hebben, de uil verbeelden, hem verbeelden, ...</i>)	
6. Hoe zegt u in uw dialect ‘aandringen’? Bv. “Ons moeder wou eerst niet komen kijken, ik heb serieus moeten ...”	
7. Kent u een uitdrukking voor ‘met dwingende aandrang iemand bevelen iets te doen’? (<i>te stokke en te messe staan, ...</i>)	
8. Hoe zegt u ‘een vermoeden’ in uw dialect? (<i>presomptie, ...</i>)	
9. Hoe zegt u ‘vermoeden’? (<i>presumeren, ...</i>)	
10. Hoe zegt u ‘me dunkt’ ? (<i>’t dinkt mij, tipme, al dat me dinkt, ...</i>)	
11. Hoe zegt u in uw dialect ‘natuurlijk’? Bv. “Mag ik vanavond even binnenspringen? Maar ja, ...” (<i>vaneigens, van ’t zelfs, van z’n eigens, ...</i>)	
12. Hoe zegt u ‘geen wonder!’, in een zin als “Geen wonder dat die bankier elk jaar met een nieuwe auto reed, hij stak het geld van zijn klanten in zijn eigen zakken” (<i>geen keure, ...</i>)	
13. Hoe zegt u in uw dialect dat iets vreemd, raar is? “Er brandt daar nooit licht in dat huis, ik vind dat toch maar” (<i>aardig, ...</i>)	
14. Hoe noemt u een persoon die zich vreemd, raar gedraagt? “Die man van mijn zus is toch maar een ...”(aardigaard, ...)	

15. Hoe zegt u in uw dialect dat u iets waardeert, bv. “Ik ... dat Jan elke week melk meebrengt voor dat oude mensje.” (<i>ik vind het schoon, ...</i>)	
16. Hoe zegt u in uw dialect ‘voorzichtig’?	
17. Voorzichtig zijn?	
18. Hoe zegt u in uw dialect dat u iets mooi vindt? Bv. “Dat nieuw gebouwde huis van de dokter, dat vind ik nu eens echt ...”	
19. Hoe zegt u in uw dialect dat u iets lelijk vindt? Bv. “Ze hebben daar nu een nieuwe fabriek gezet achter de kerk, is me dat een ... ding!”	
20. Hoe zegt u dat iemand plezier heeft in andermans pech? “Jan heeft al zoveel tegenslag gehad en moet nu nog zijn huis verkopen ook, en Pier die ...” (<i>heeft er zijn kot in, verkneuterde hem erin, ...</i>)	
21. Hoe zegt u in uw dialect dat iemand ergens tegen op ziet? Bv. “Morgen zou ik naar Brussel moeten, maar ik” (<i>ik ontzie ‘t, ik ontzie ‘t mij</i>)	
22. Hebt u een woord voor het verlangen naar een land, meestal naar de geboortestreek? Bv “ De zoon van Annie is in Frankrijk gaan wonen, maar ’t schijnt dat hij wel heeft.” (<i>heimwee, de landziekte, ...</i>)	
23. Hoe zegt u in uw dialect dat het iemand niet kan schelen, dat hij/zij het zich niet aantrekt? (<i>het niet aan zijn hart laten komen, het hem niet aantrekken, het kan hem niet schelen, het kan hem niet rekken...</i>)	
24. Hoe zegt u dat iemand verwonderd, verbaasd is? “Toen ik dat hoorde, was ik werkelijk ...”	
25. Hoe zegt u verbazen in uw dialect? “Het ... te horen dat er nog zoveel armen zijn in ons mooie land.” (<i>verbaast mij, ...</i>)	
26. Hoe zegt u dat iemand stomverbaasd is? “Toen dat flesje zomaar uit de lucht naast hem neerviel, was Jules”	

27. Hebt u ook een uitdrukking voor ‘verbaasd zijn’? (<i>ervan staan kijken, van zijn stoel vallen, ...</i>)	
28. Hebt u ook een uitdrukking voor ‘heel erg verbaasd, stomverbaast zijn’? (<i>ervan staan kijken lijk zot, van zijn stoel vallen, ...</i>)	
29. Hoe zegt u ‘sprakeloos en als verlamd zijn van – meestal spijtige – verbazing’ (<i>van de hand gods geslegen zijn, van ’t lam gods geslegen zijn, ...</i>)	
30. Kent u voor ‘gevaar’ nog een ander woord dan het woord gevaar zelf? Zo ja, welk? (<i>perijkel, ...</i>)	
31. Hoe zegt u “daar is geen gevaar voor, dat moet niet gevreesd worden”, b.v. “Wat? Ik, trouwen? Er is daar geen” (<i>geen perijkel van, geen vreze voor, je moe' daar niet mee inzitten ...</i>)	
32. Hoe zegt u ‘(de) kans hebben, de gelegenheid hebben’, b.v. “Ik heb een nieuwe tv te kopen aan de helft van de prijs” (<i>ik heb keure voor, ik heb de keure van, ...</i>)	
33. Hoe zegt u ‘ik krijg de kans niet’ (<i>‘k heb / ‘k krijg de keure niet, ...</i>)	
34. Hoe zegt u ‘negen kansen op tien’? (<i>van tiene negen, tiene tegen negen, negen tegen tiene, van tien perijkels negen, ...</i>)	
35. Hoe zegt u dat iemand van plan is iets te doen (<i>geschikt zijn van entwat te doen, ...</i>)	
36. Hoe zegt u ‘op het punt staan iets te doen’ (<i>in gereedschepe staan, in wille staan, tewege zijn van, ...</i>)	
37. Hoe zegt u in uw dialect ‘in beraad staan’ (<i>nog op den dub staan, ...</i>)	
38. Hoe zegt u in uw dialect ‘uitstellen’? Bv. “Al wekenlang vraag ik hem om het kot eens op te ruimen, maar nee hoor, altijd maar ...” (<i>uitsluweren, ...</i>)	

39. Hoe zegt u dat iets af is? Bv. “Na jarenlang werken, was dat grote woordenboek nu eindelijk ...” (<i>rond, gereed, klaar, af, ...</i>)	
40. Hoe zegt u in uw dialect dat men iets af gekregen heeft? Bv. “We hebben toen zeker een week lang dag en nacht gewerkt, maar uiteindelijk is het boek toch ...” (<i>afgeraakt, gereedgegroeht, ...</i>)	
41. Hoe zegt u dat u stopt met werken (voor die dag)? Bv. “Pff, ik heb er hier genoeg van, ik ...” (<i>uitscheën, zijn schup afkuisen, ...</i>)	
42. Hebt u in uw dialect een uitdrukking voor ‘er de brui aan geven’? Bv. “Ik probeer hem al heel de dag aan de telefoon te krijgen, maar nu” (<i>’t opgeven, ’t laten steken,...</i>)	
43. Hoe zegt u ‘zich goed gedragen’ (<i>schone manieren hebben, ...</i>)	
44. Hoe zegt u ‘iets kwalijk nemen’ (<i>kwalijk pakken, op zijn affront pakken, ...</i>)	
45. Hoe zegt u ‘met zorg beheren’, b.v. geld of een huisgezin? (<i>bestieren, ...</i>)	
46. Hoe zegt u in uw dialect ‘een uitvlucht zoeken’? (<i>een uitweg zoeken, redens zoeken, ...</i>)	
47. Hoe zegt u in uw dialect ‘profiteren’?	
48. Hebt u in uw dialect een woord voor ‘nadeel’? Bv. “Laten we dat maar doen, er heeft daar toch niemand ...van” (<i>nadrage, toor, schade...</i>)	
49. Heeft u ook een woord voor ‘voordeel’ in uw dialect? Bv. Zijn vader is daar directeur van ’t school, dat is voor hem natuurlijk wel een ...”	
50. Hoe zegt u ‘ontriefd zijn’? Bv. “Gerard heeft vorige week mijn goeie spa meegenomen, maar nu ben ik eigenlijk wel ...” (<i>ontriefd, mijn handen af, ...</i>)	
51. Hoe zegt u in uw dialect “verhinderen”? (<i>een stokje voorsteken</i>)	

52. Hoe zegt u in uw dialect dat iets een onaangename opdracht is, waar men geen eer van kan halen? (<i>bescheten commissie, ...</i>)	
53. Hoe zegt u in uw dialect 'werken'?	
54. Hoe zegt u in uw dialect 'hard werken, afzien'? Bv. "Vroeger was het hier niet zo gemakkelijk om uw boterham te verdienen, de mensen moesten toen echt voor elke cens ..." (<i>labeuren, wroeten, kariotten, tjolen, slaven, ...</i>)	
55. Hoe noemt u 'zwaar, lastig werk'? (<i>beestewerk, slavelijke arbeid, labeur, ...</i>)	
56. Hebt u in uw dialect een uitdrukking voor 'zich kapot werken'?	
57. Hoe zegt u dat iemand zich uitslooft? "Om een goeie indruk op zijn schoonouders te maken, heeft hij hemel en aarde verzet, hij was zich echt aan het ..."	
58. Hoe zegt u dat het werk goed vooruitgaat? "Ze zijn nog maar een week bezig met dat dak, en het ligt er al bijna helemaal op, het"(gaat vooruit, schiet op, avanceert, ...)	
59. Hoe zegt u 'erg veel werk hebben, overbelast zijn' (<i>verladen zijn, ...</i>)	
60. Hoe zegt u 'het is een drukke tijd', b.v. In de tijd van de oogst is het voor de boeren (<i>bezige tijd, verladen tijd, ...</i>)	
61. Hoe zegt u dat iemand van katoen geeft? 'Ja, met die dakwerker gaat het altijd goed vooruit, hij ...' (<i>geeft buzze, geeft sjette, geeft gazze, ...</i>)	
62. Hoe zegt u 'ik kan het zware werk of de zware last niet meer aan, ik kan het niet meer bolwerken' (<i>ik kan het niet meer omeindigen, bokken, ...</i>)	
63. Hoe zegt u dat iemand iets gaat proberen? "Ik weet niet of dat kan, maar ik zal het in alle geval..."	

64. Hoe zegt u dat mensen bezig zijn, doende zijn?	
65. Hoe zegt u ‘beredderen, behartigen, het nodige doen om een zaak geregeld te krijgen’? B.v. We moeten voor een hele week opvang zoeken voor de kinderen, ’t zal veel werk zijn om dat te (<i>bedretsen, belopen, begarzen, ...</i>)	
66. Kent u voor ‘gemakkelijk’ nog een ander woord dan gemakkelijk zelf?	
67. Kan u de volgende vergelijking aanvullen : zo eenvoudig/simpel als...	
68. Kent u voor ‘moeilijk’ nog een ander woord dan moeilijk zelf?	
69. Welk woord gebruikt u in uw dialect voor ‘lastig’? Bv. “Het ompspitten van de tuin heb ik toch wel onderschat, het is een ... werk!”	
70. Hoe noemt u zo’n werk dat lastig, moeilijk is in één woord? (<i>slameur, sleur, ...</i>)	
71. Hoe zegt u ‘dat is nutteloos’?	
72. Hoe zegt u ‘onzorgvuldig werken’ in uw dialect? (<i>bronselen, ...</i>)	
73. Hoe zegt u ‘onzorgvuldig werk’? “Ik heb mijn schoenen opgehaald bij de schoenmaker, maar de reparatie trekt op niets, het is echt ...”	
74. Hoe zegt u dat iets een vervelend werk is?	
75. Hoe zegt u dat iemand iets niet gedaan heeft, wat hij eigenlijk had moeten doen? “De burgemeester had Jef gevraagd om de zaal achteraf op te ruimen, maar dat heeft hij” (uutslueren, zijn kloten aan vagen, zijn gat aan vegen, ...)	
76. Hoe zegt u ‘het hangt me de keel uit’? (<i>het hangt zijn strot uit, ...</i>)	
77. Hoe zegt u dat iemand eventjes stopt met werken? “Evarist heeft uren aan een stuk gewerkt, maar nu gaat hij een kwartiertje ...” (<i>verletten, ...</i>)	

78. Hoe zegt u ‘snel’ in uw dialect? (<i>zeere, rap, ...</i>)	
79. Hoe zegt u dat iemand onrustig is? Bv. “Hij zit al de hele dag te draaien en te keren, hij is echt heel ...”	
80. Hoe noemt u zo’n onrustig persoon?	
81. Hoe zegt u ‘geen ogenblik rust kennen’ (<i>geen geruste minuut kennen, ...</i>)	
82. Hoe zegt u dat iets of iemand op de zenuwen werkt?	
83. Hoe zegt u in uw dialect dat iets vervelend is, bv. “Ik heb een verkoudheid en moet de hele dag door mijn neus snuiten, het is echt ...” (<i>ambetant, ...</i>)	
84. Hoe zegt u dat iets stiekem gebeurt? Bv. “Ze moesten van moeder hun drinkgeld in hun spaarpot steken, maar ze zijn er ... mee om snoep geweest.” (<i>in den duik, achter ’t gat, ...</i>)	
85. Hoe zegt u ‘iemand iets op het hart drukken, inprenten’? (<i>in zijn soep doen, ...</i>)	
86. Hebt u in uw dialect een werkwoord voor liefkozen? (<i>keppen, flokken, ...</i>)	
87. Hoe zegt u in uw dialect ‘steken onder water geven’? Bv. “Anton had willen dansen met dat mooie meisje, maar hij durfde het niet vragen, en nu zitten zijn vrienden natuurlijk de hele tijd te ...” (<i>stekken, pieken, stekken geven, ...</i>)	
88. Hebt u in uw dialect ook een uitdrukking voor ‘de draak steken met’?	